

Název práce: Ověření efektivity kombinované multimodální rehabilitace kognitivních funkcí s využitím počítačového programu NEUROP

Autor: Mgr. Alice Pulkrabková

Katedra: Katedra psychologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Abstrakt:

Neuropsychologická rehabilitace kognitivních funkcí je důležitou oblastí uplatnění klinické psychologie v praxi, zmírňuje následky poškození kognice a má výrazný dopad na kvalitu života pacientů. S vývojem medicínských diagnostických a léčebných postupů se daří léčit stavy, které byly dříve fatální. V této souvislosti však přibývá osob, které se potýkají s následným poškozením centrální nervové soustavy. Je proto důležité vytvářet nové metody rehabilitace kognitivních funkcí a ověřovat jejich efektivitu.

Tato práce představuje teoretický rámec rehabilitace kognitivních funkcí a mapuje různé způsoby neuropsychologického tréninku. Hlavním cílem našeho projektu bylo ověření účinku námi vytvořeného skupinového komplexního multimodálního programu tréninku kognitivních funkcí. V něm kombinujeme klasické metody kognitivní rehabilitace s neurorehabilitačním počítačově asistovaným programem NEUROP a edukací. Délka rehabilitačního programu je 8 týdnů, vždy dvě 40 minutové lekce dvakrát týdně. Trénink je určen pro malou skupinu max. 10 osob. Efektivitu programu jsme sledovali u 2 diagnostických skupin. U pacientů po prvoatace ischemické cévní příhody a u pacientů s amnestickou či smíšenou mírnou kognitivní poruchou (MCI). Výsledky studie jsou představeny v empirické části práce.

Byl použit typ kvantitativního srovnání test-retest v randomizované kontrolované studii. Efektivita v oblasti kognitivních funkcí byla měřena baterií neuropsychologických zkoušek (Paměťový test učení, Test cesty, Test verbální fluence, Kostky (subtest Wechler Memory Scale III (WAIS III)), Opakování čísel (WAIS III), Test Reyovy-Osterriethovy figury a screeningového testu aktuálního kognitivního výkonu (Test intelektového potenciálu (TIP)). Míra „psychické pohody“ a neurotická symptomatika byla zjišťována pomocí dotazníku neurotické symptomatiky N-70. K subjektivnímu posouzení kvality života byla použita 10 bodová vizuálně analogová škála a k subjektivnímu hodnocení paměti, pozornosti a celkového mentálního

výkonu jsme použili 5 bodové škály. Výzkumu se zúčastnilo celkem 101 osob. Intervenovaná skupina iCMP (N=27), kontrolní skupina iCMP (N=21), intervenovaná skupina MCI (N=27) a kontrolní skupina MCI (N=26).

Výsledky studie ukázaly ve srovnání s kontrolními skupinami významné zlepšení v obou trénovaných skupinách, jak v oblasti kognitivních funkcí (iCMP: vizuokonstrukce, verbální fluence, paměť, pozornost a pracovní paměť i globální míra celkového kognitivního výkonu. MCI: vizuokonstrukce, verbální fluence, v menší míře i paměť, pozornost, pracovní paměť a globální kognitivní výkon). U skupiny pacientů s iCMP došlo ke zlepšení subjektivně hodnocené kvality života. U pacientů s MCI bylo zlepšení v subjektivní kvalitě života a v subjektivním hodnocení paměti. V dotazníku neurotické symptomatiky došlo u pacientů s iCMP po tréninku ke zlepšení ve škálách Deprese, Obsese-Fobie, Vegetativní labilita, Psychastenie a v celkovém skóru. Pacienti s MCI se mírně zlepšili ve škále Anxieta, Deprese, Psychastenie a v celkovém skóru. Zatímco obě skupiny, které absolvovaly program tréninku kognitivních funkcí, se zlepšily ve více parametrech, u obou kontrolních skupin jsme pozorovali zhoršení v neuropsychologických testech, v míře neurotické symptomatiky a mírně i v subjektivním posouzení kvality života a míře neurotické symptomatiky. Z výsledků studie vyplývá, že naše metoda neuropsychologické rehabilitace u pacientů s iCMP a pacientů s MCI je účinnou intervencí, a je jí možno úspěšně využívat v praxi. V neposlední řadě jsme také ověřili možnost použití počítačově asistovaného neurorehabilitačního programu NEUROP pro skupinový trénink.

Klíčová slova: neuropsychologická rehabilitace kognitivních funkcí, mírná kognitivní porucha (MCI), cévní mozková příhoda (CMP), efektivita kognitivního tréninku, NEUROP